

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "РАКІТІН проти УКРАЇНИ"

(Заява № 7675/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

11 січня 2007 року

*Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44
Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.*

У справі «Ракітін проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

- п. П. Лоренцен (P. Lorenzen), Голова,
 - пані С. Ботучарова (S. Botoucharova),
 - п. К. Юнгвірт (K. Jungwiert),
 - п. В. Буткевич (V. Butkevych),
 - пані М. Цаца-Ніколовська (M. Tsatsa-Nikolovska),
 - п. Дж. Боррего Боррего (J. Borrego Borrego),
 - п. М. Віллігер (M. Villiger), судді,
- та пані К. Вестердік (C. Westerdiek), Секретар секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 4 грудня 2006 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 7675/04), поданою до Суду громадянином України паном Борисом Борисовичем Ракітіним (далі — заявник) 18 грудня 2003 року відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Заявника представляв пан Руслан Анатолійович Ульянов, адвокат, що практикує у м. Кременчуці. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — паном Ю. Зайцевим.

3. 5 грудня 2005 року Суд вирішив направити на комунікацію Уряду скаргу заявника відносно пункту 1 статті 6 і статті 13 Конвенції та статті 1 Першого протоколу щодо невиконання рішення, винесеного на користь заявника. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився в 1948 році і проживає в м. Кременчуці Полтавської області.

5. 8 квітня 2003 року Крюківський районний суд м. Кременчука (далі — районний суд) зобов'язав Кременчуцьку об'єднану державну податкову інспекцію (далі — податкова інспекція) виплатити заявнику 113 984 грн 80 коп.¹ надлишково сплаченої суми прибуткового податку.

¹ 20 629,70 євро.

6. 29 травня 2003 року відділом державної виконавчої служби Крюківського районного управління юстиції м. Кременчука було відкрито виконавче провадження на виконання вищезгаданого рішення.

7. 4 листопада 2003 року податкова інспекція відмовилась виплатити заборгованість за рішенням суду і стверджувала, що кошти повинні бути стягнуті з Державного казначейства.

8. 26 грудня 2003 року державні виконавці звернулись до районного суду щодо роз'яснення порядку виконання рішення суду від 8 квітня 2003 року.

9. 29 грудня 2003 року районний суд ухвалив, що заборгованість за рішенням суду має бути виплачена з державного бюджету, і зобов'язав відділ Державного казначейства м. Кременчука (далі — казначейство) виплатити заявнику заборгованість.

10. На вимогу казначейства 20 травня 2004 року районний суд виніс ухвалу про роз'яснення порядку виконання рішення суду від 8 квітня 2003 року. Зокрема, суд ухвалив провести виплату з банківського рахунку податкової інспекції.

11. 16 травня 2005 року податкова інспекція повідомила виконавчу службу про те, що надлишково сплачена заявником сума прибуткового податку була перерахована до державного бюджету, і надала реквізити відповідного рахунку казначейства.

12. На вимогу державних виконавців 8 серпня 2005 року районний суд змінив роз'яснення від 20 травня 2004 року і підтвердив, що виконавча служба має стягнути присуджену заявнику суму з рахунку казначейства.

13. 21 червня 2006 року рішення від 8 квітня 2003 року було повністю виконане.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

14. Відповідне національне законодавство викладене у рішенні «*Васильєв проти України*» (№ 10232/02, пп. 19–22, від 13 липня 2006 року).

ЩОДО ПРАВА

15. Заявник скаржився на неспроможність державних органів виконати рішення від 8 квітня 2003 року протягом встановленого періоду. Він посилався на пункт 1 статті 6 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу. Заявник також скаржився на відсутність ефективних засобів юридичного захисту щодо його скарг відповідно до Конвенції, як цього вимагає стаття 13 Конвенції. Зазначені статті у відповідних частинах передбачають таке:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 13

«Кожен, чії права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів...»

I. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

16. Уряд надав зауваження, які заявник заперечив, щодо невичерпання засобів юридичного захисту на національному рівні. Такі зауваження були схожі до тих, що Суд уже відхилив в інших своїх рішеннях, винесених проти України, щодо невиконання рішень (див., наприклад, *«Васильєв проти України»*, вищезгадане рішення, пп. 30–31). Суд вважає, що ці зауваження мають бути відхилені з тих самих причин.

17. Суд робить висновок про те, що скарги заявника відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу щодо тривалості виконання рішення від 8 квітня 2003 року порушують важливі питання фактів та права за Конвенцією, визначення яких потребує розгляду по суті. Суд не знаходить жодних підстав для визнання скарг неприйнятними. Таким чином, Суд визнає їх прийнятними. З цих же причин Суд оголошує скаргу заявника відповідно до статті 13 Конвенції прийнятною.

II. ЩОДО СУТІ

A. Скарги заявника відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу

18. У своїх зауваженнях щодо суті скарг заявника Уряд стверджував, що не було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу.

19. Заявник з цим не погодився.

20. Суд зазначає, що рішення Крюківського районного суду м. Кременчука від 8 квітня 2003 року залишалось невиконаним протягом більше трьох років і двох місяців. Він також зазначає, що заборгованість за рішенням суду була виплачена заявнику тільки після комунікації заяви Уряду.

21. Суд нагадує, що ним уже було встановлено порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу в справах, що стосувались питань, схожих до цієї заяви (див. *«Волосюк проти України»*, № 60712/00,

пп. 37–38, від 29 червня 2006 року, та «*Васильєв проти України*», рішення, зазначене вище, пп. 34–36).

22. Розглянувши всі матеріали справи, надані Суду, Суд вирішує, що Уряд не навів жодного переконливого факту чи аргументу, які змусили б Суд дійти іншого висновку у цій справі.

23. Відповідно в цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу.

Б. Скарга заявника відповідно до статті 13 Конвенції

24. Уряд стверджував, що заявник мав ефективні засоби юридичного захисту щодо його скарги на тих же підставах, відповідно до яких Уряд стверджував про те, що заявник не вичерпав усі засоби захисту на національному рівні. Відхиливши вище зазначені аргументи (див. п. 16), Суд робить висновок про те, що заявник не мав доступу до ефективного засобу юридичного захисту на національному рівні, як цього вимагає стаття 13 Конвенції, на відшкодування шкоди, завданої заявнику затримкою в цій справі (див. вищезазначене рішення *Васильєв*, п. 41). Відповідно мало місце порушення положення цієї статті.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

25. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

1. Матеріальна шкода

26. Заявник вимагав невиплачену заборгованість за рішенням суду в розмірі 113 984,80 грн (18 610,40 євро) на відшкодування матеріальної шкоди та додатково суму в розмірі 41 481,40 грн (6788,04 євро) як компенсацію в зв'язку з інфляцією. Як альтернативу компенсації в зв'язку з інфляцією заявник вимагав 69 933,70 грн (11 418,10 євро) за втрату доходу з розрахунку середньої облікової ставки у 16 %, запропонованої національним комерційним банком.

27. Уряд зазначав, що заборгованість за рішенням суду була повністю виплачена заявнику, і стверджував, що заявнику необхідно було вимагати компенсацію у зв'язку з інфляцією на національному рівні. Уряд також стверджував, що скарга заявника про втрату доходу є необґрунтованою.

28. Суд нагадує, що 21 червня 2006 року заявник отримав заборгованість за рішенням суду (див. п. 13), і, таким чином, відхиляє цю частину скарги.

29. Щодо скарги заявника відносно компенсації у зв'язку з інфляцією Суд вважає, що заявнику необов'язково було звертатись до того механізму, який пропонував Уряд (див. нещодавно прийняте рішення «Левін проти Росії», № 33264/02, п. 31, від 2 лютого 2006 року). Однак Суд зазначає, що розрахунки заявника не підтверджені офіційними документами, які б надали можливість Суду визначити розмір суми. Таким чином, він відхиляє цю частину скарги (див., наприклад, «Глова та Брегін проти України», № 4292/04 та 4347/04, п. 29, від 28 лютого 2006 року).

30. І щодо скарги заявника про втрату прибутку Суд вважає, що твердження заявника є неправдиві і не вказують на будь-який зв'язок між визнаним порушенням та відшкодуванням, якого він вимагає. Таким чином, Суд відхиляє цю частину скарги (див., наприклад, «Prodan v. Moldova», № 49806/99, п. 73, ECHR 2004-III (витяги)).

2. Моральна шкода

31. Заявник вимагав 15 000 євро на відшкодування моральної шкоди.

32. Уряд стверджував, що ця вимога надмірна і необґрунтована.

33. Суд бере до уваги те, що заявнику було завдано деяку моральну шкоду, однак Суд зауважує, що саме тільки визнання порушення в цьому випадку не буде достатнім відшкодуванням. Проте сума, яку вимагає заявник, є надмірною. Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості відповідно до статті 41 Конвенції, присуджує заявнику 1000 євро на відшкодування моральної шкоди.

Б. Судові витрати

34. Заявник також вимагав 45 000 грн (7364 євро) на відшкодування судових витрат.

35. Уряд стверджував, що ця вимога необґрунтована та надмірна, і пропонував Суду визначити на засадах справедливості розмір відшкодування заявнику.

36. Відповідно до прецедентної практики Суду заявник має право на відшкодування судових витрат тільки у випадку, якщо витрати були справді понесені, необхідні та в розумних межах. В цій справі, беручи до уваги інформацію, яка була в розпорядженні Суду, а також вищезазначені критерії, Суд вважає доцільним присудити суму у розмірі 600 євро на відшкодування усіх витрат.

В. Пеня

37. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоєчасної сплати, дорівнюватиме граничній позичковій ставці (*marginal lending rate*) Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Вирішує*, що у цій справі було порушення статті 13 Конвенції;
4. *Вирішує*, що у цій справі було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції;
5. *Вирішує*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 1000 (одну тисячу) євро на відшкодування моральної шкоди та 600 євро на відшкодування судових витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявника;
 - (б) після сплину зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;
6. *Відхиляє* інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 11 січня 2007 року відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК (С. WESTERDIEK)
СЕКРЕТАР

П. ЛОРЕНЦЕН (P. LORENZEN)
ГОЛОВА